

Piech, Stanisław

Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie-Podgórzu (1903-2004)

Studia Redemptorystowskie nr 2, 35-50

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY W KRAKOWIE-PODGÓRZU (1903-2004)

Dziesiąta rocznica uwieńczenia papieskimi koronami łaskami słynącej ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele redemptorystów na krakowskim Podgórzu skłania do refleksji i nowych przemyśleń duszpasterskich, warto zatem przypomnieć dzieje jej kultu. Jak to się wszystko zaczęło?

„Ojcowie rychło rano odprawili Msze św. w parafialnym kościele” – napisał sługa Boży o. Bernard Łubieński w *Kronice domu Zgromadzenia Najśw. Odkupiciela pod wezwaniem Matki B[oskiej] Nieust[ającej] Pomocy w Krakowie na Podgórzu* o tym, co działo się na Podgórzu 2 sierpnia 1903 roku, liturgiczne wspomnienie św. Alfonsa de Liguori. „Ponieważ książę kardynał Puzyna właśnie w tej chwili był zamurowany w konklawe przed wyborem Ojca św. Piusa X (4 VIII), z jego poręki kochany nasz biskup ks. Anatol Nowak zjechawszy o ósmej rano do parafialnego naszych ojców na noszach niesionym, do kaplicy naszej. Tu najpierw Ks. Biskup kościoła, poprowadził procesję z obrazem, z Rzymu sprowadzonym, a przez czterech odbył obrządek poświęcenia kaplicy pod tytułem M[atki] B[oskiej] Nieustającej Pomocy. Następnie zawieszono nad ołtarzem obraz i Ks. Biskup wygłosił w nader gorących i nam aż za życzliwych słowach kazanie. Winszując podgórczanom, że nas mając, winszując i nam żeśmy tu objęli posterunek nowy dla pracy misjonarskiej”¹.

**„DLA TANIEGO ŻYCIA TU JEST NAPŁYW WIELKI ROBOTNIKÓW,
RZEMIEŚLNIKÓW I CZELADNIKÓW WSZELKIEGO KALIBRU”**

Podgórski obraz Matki Bożej Nieustającej Pomocy, wykonany w Rzymie w 1903 roku, pobłogosławiony przez papieża Leona XIII dnia 18 kwietnia

¹ Archiwum Klasztoru Redemptorystów w Krakowie (dalej: ARK), *Kronika domu Zgromadzenia Najśw. Odkupiciela pod wezwaniem Matki B[oskiej] Nieust[ającej] Pomocy w Krakowie na Podgórzu*, t. 1 (1900-1913), s. 21; por. „Litterae Annales de Rebus Gestis Provinciae Pragensis Congregationis SS. Redemptoris” 3:1903, s. 54.

owego roku przywiózł do Krakowa sługa Boży Bernard Łubieński, niezwykle zasłużony w rozkrzewianiu kultu maryjnego związanego z tym wizerunkiem². Obraz ten, wierna kopia rzymskiej ikony z kościoła św. Alfonsa w Wiecznym Mieście, posiadający te same co oryginał wymiary (53 x 41 cm), został wykonany na desce mahoniowej, zagruntowanej i złożonej. Kopię tę w *Wykazie* rzymskim odnotowano pod numerem 2733. Ufundowały ją dwie służące z pobliskiej Wieliczki. Były to Regina Dajdówna i Franciszka Piątkówna³. Po poświęceniu kamienia węgielnego pod klasztor dnia 21 września 1902 r. „stawiły się same przed o. wizytatorem Teofilem Pasurem i prosiły, czyby im pozwolił dać na obraz z Rzymu”⁴. Po sprowadzeniu obrazu złożyły na ten cel ofiarę w wysokości 400 koron, po 200 koron każda. W sytuacji materialnej biednych służących nie było to wcale mało. W owym czasie dzienny zarobek mistrza murarskiego wynosił 4-8 koron.

Dlaczego kard. Jan Puzyna i redemptoryści wybrali Podgórze na miejsce osiedlenia Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela w diecezji krakowskiej? Pod koniec XIX stulecia Podgórze z odrębnego miasta rzemieślniczo-rolniczego przekształciło się w ośrodek przemysłowy. Powstawały tam liczne fabryki i różnego rodzaju zakłady przemysłowe, a wraz z nimi rosła klasa robotnicza, boleśnie wyzyskiwana przez kapitalistów. Robotnicy, żyjący w nędzy, byli szczególnie podatni na rozwiniętą w tym środowisku propagandę socjalistyczną. Podgórze w 1900 r. „było w kwitnym stanie materialnym tak, iż żadnych podatków dodatkowych w mieście nie pobierano” – pisał w *Kronice domu* sługa Boży Bernard Łubieński. „Załoga wojskowa, stacja wielka kolejowa Podgórze-Płaszów; wielki młyn im. Barucha, wapienniki i ceglarnie, gimnazjum itd. przyczyniły się do tego. Zbliżenie do Krakowa przez dwa mosty sprawia, że dla taniego życia tu jest napływ wielki robotników, rzemieślników i czeladników wszelkiego kalibru, słowem proletariat i żydostwo. To też moralna strona miasta nieświeżym się przedstawiała. Socjalizm się rozpanoszył. Rzeźmieszkę krakowską tu mają swoje nory. Żydostwo żyjące z demoralizacji i z wódki tu ma swoje zyski. Socjaliści mają tu swoje kryjówki. Tymczasem przy kościele parafialnym, za szczupłym na coraz bardziej rozrastającą się ludność, a do tego i grożącym ruiną, jest tylko proboszcz z trzema wikarym i dwoma katechetami. Parafia zaś podgórska, oprócz miasta obejmuje dziewięć wiosek i liczy przeszło 17 tys. dusz. Prawda, że za Wisłą zaraz jest Kraków ze swymi prześlicznymi świątyniami i klasztorami; ale w samym Podgórzu, prócz maluczkiego domku ss. felicianek i to bez mszalnej kaplicy, klasztoru nie ma żadnego, a dopiero o pięć kilometrów w Łagiewnikach przytułek dla upadłych niewiast u sióstr Matki Miłosiernej, fundacja księcia Aleksandra Lubomirskiego”⁵.

² A. Bazieli, *Sługa Boży o. Bernard Łubieński. Apostoł kultu Matki Boskiej Nieustającej Pomocy*, Tuchów 1995, s. 16-52.

³ ARK, *Accepta et expensa domus Cracoviensis 1900-1912*, s. 6.

⁴ ARK, *Kronika domu...*, t. 1, s. 22.

⁵ Tamże, s. 6-7.

W Podgórzu dotkliwie odczuwano brak klasztoru kleryckiego, który mógłby pomóc w trudnym duszpasterstwie robotników żyjących często w nędzy i religijnie zaniedbanych. Kard. Jan Puzyna w korespondencji (1 I 1900) z o. Bernardem Łubieńskim, z którym od lat pozostawał w przyjaźni wyraził pragnienie, „aby w diecezji św. Stanisława Wasz zakon jak najrychlej założył dom zakonny”⁶. W 1903 r. osiedli tam redemptoryści.

„*LUDU PEŁNO BYŁO PRAWIE JAK W NIEDZIELE*”

Redemptoryści od początku swoją pracę apostołską łączyli z Maryją, Matką Nieustającej Pomocy. Obraz Jej był już wcześniej znany mieszkańcom Podgórza, ponieważ jego papierowa kopia wisiała w kościele parafialnym. W niedzielę 25 października 1903 r. na mocy dekretu kard. J. Puzyny z dnia 21 tegoż miesiąca zostało w kaplicy redemptorystów zawiązane bractwo Matki Bożej Nieustającej Pomocy i św. Alfonsa. „Wprawdzie setki, a nawet może tysiące podgórczan już zapisanych było w księdze brackiej w Mościskach, jako członki tegoż bractwa” – zanotował o. B. Łubieński w *Kronice* klasztoru podgórskiego. „Bo wikary dawny ks. Ludwik Przygłudek bardzo gorliwie zajął się przez lat wiele skupianiem ludu tutejszego około obrazu tej naszej ukochanej matki w kościele parafialnym w Podgórzu. Jednakowoż bractwa kanonicznie miejscowego tu nie było”⁷.

W dniu 3 grudnia 1903 r. do bractwa wpisał się wspomniany wyżej Anatol Nowak, biskup pomocniczy diecezji krakowskiej wraz z 36 klerykami, którzy wraz z nim przybyli do kaplicy. Przed obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy odśpiewali *Veni Creator*. Zostali wpisani do księgi brackiej i otrzymali *medaliki brackie*, po czym zaśpiewali *Te Deum laudamus* i zostali pobłogosławieni Najświętszym Sakramentem⁸. W tym też miesiącu bractwo zostało afiliowane do arcybractwa w Rzymie. W krótkim czasie podgórska kaplica zakonna stała się ośrodkiem kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy, cieszącego się wielkim wzięciem nie tylko wśród miejscowych wiernych, ale również z Krakowa i okolic. Bractwo intensywnie się rozwijało. W roku 1903 liczyło ono 865 członków. W następnym roku przyjęto 2470 nowych, a w roku 1905 aż 5300. Z końcem 1905 r. bractwo liczyło 8600 członków. Ogółem w księgach brackich z lat 1903-1960 odnotowano 56 630 nazwisk. W okresie Polski Ludowej, w warunkach walki z Kościołem, programowej ateizacji i laicyzacji życia społecznego władze państwowe rozwiązały wszelkie organizacje katolickie. Ostatniego wpisu do bractwa dokonano 22 sierpnia 1960 ro-

⁶ ARK, *Kronika domu...*, t. 1, s. 4.

⁷ Tamże, s. 29.

⁸ ARK, *Kronika domu...*, t. 1, s. 36.

⁹ Archiwum Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie-Podgórzu (dalej: APMNP), *Spisy członków Bractwa Matki Bożej Nieustającej Pomocy i Świętego Alfonsa*, t. 1-3.

ku⁹. Członkowie bractwa spotykali się jednak nadal, chociaż nie formalnie, w każdą drugą niedzielę miesiąca w ramach kół *róż żywego różańca*, a także na nabożeństwach *nieustanniej nowenny*.

Uroczyscie odprawiano nabożeństwa maryjne w maju i październiku. W dniu „30 kwietnia 1904 r. rozpoczęty został pierwszy nasz miesiąc Maryi na Podgórzu: litania [loretańska], kazanie i błogosławieństwo [Najśw. Sakramentem] o w pół do siódmej wieczór. O. [Stanisław] Chochleński o M[atce] B[oskiej] Nieust[ającej] Pomocy miewał kazania” – zapisał sługa Boży Bernard Łubieński. „Ludu pełno było prawie jak w niedziele, aż do końca miesiąca”¹⁰.

Na odpust przychodziły liczne grupy pielgrzymów z Krakowa i z okolicy. W latach 1904-1906 wybudowano duży neogotycki kościół według projektu Jana Sas Zubrzyckiego¹¹. „Aby zebrać na budowę nieco grosza dano w Pradze wydrukować 25000 dużych obrazów M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] Pomocy” – napisał o. Władysław Szoldrski, znany historyk zgromadzenia. „Za tych, którzy by otrzymując je złożyli jaką ofiarę na budowę kościoła, miała się po wieczne czasy odprawiać co tydzień jedna Msza św. I rzeczywiście owe obrazy stały się głównym źródłem, z którego czerpano”¹². Redemptoryści, głoszący misję i rekolekcje w różnych parafiach poszczególnych zaborów szerzyli kult Najświętszej Maryi Panny i rozprowadzali wspomniane obrazy wśród wiernych¹³. Ofiary, jakie wierni składali, nabywając te wizerunki, znacznie wspomagały budowę świątyni. W roku 1905 pisano na łamach „Chorągwi Maryi”: „Szybko idzie budowa kościoła M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy] w Podgórzu staraniem OO. Redemptorystów, a głównie ich przełożonego o. Pasura. Jesienią położono fundamenty; w sobotę przed niedzielą palmową tj. 15 kwietnia br. w zastępstwie słabego ks. biskupa Nowaka poświęcił kamień węgielny ks. kanonik katedralny Sobierajski. Obecnie mury naw bocznych ukończone, a wieża już wystaje ponad wszystkie domy Podgórza”¹⁴. Trzynawowy neogotycki kościół, z elementami neoromańskimi (kolumny i kapitele) zbudowano na planie krzyża. Nawa główna została zamknięta półkolistą absydą. W dniu 8 września 1906 roku bp A. Nowak konsekrował nowo zbudowany kościół pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy. W latach 1907-1908 Wójcik, nauczyciel szkoły rzeźbiarskiej w Zakopanem, wykonał kryty baldachimem ołtarz główny, w którym na centralnym miejscu zawieszono wspomnianą ikonę¹⁵. W modlitwie przed podgórską ikoną

¹⁰ ARK, *Kronika domu...*, t. 1, s. 48.

¹¹ M. Brudzisz, *Redemptoryści w Krakowie 1903-1993*, Kraków 1994, s. 34-35.

¹² W. Szoldrski, *Redemptoryści w Polsce*, cz. 2, s. 6, (mps w Bibliotece Seminarium Duchownego Redemptorystów w Tuchowie).

¹³ „Litterae Annales de Rebus Gestis Provinciae Polonicae Congregationis SS. Redemptoris” 1:1910, p. 26.

¹⁴ *Kościół M[atki] B[oskiej] Nieustającej Pomocy w Podgórzu*, „Chorągiew Maryi” 2:1905, s. 156.

¹⁵ ARK, *Kronika domu...*, t. 1, s. 156-157; W. Szoldrski, *Redemptoryści w Polsce*, cz. 2, s. 6; M. Brudzisz, *Redemptoryści w Krakowie*, s. 34-35.

Matki Bożej Nieustającej Pomocy wielu ludzi wypraszało sobie świętość życia. Najbardziej z nich znani to bł. Aniela Salawa i wielokrotnie wspomniany sługa Boży Bernard Łubieński.

Od samego początku wprowadzenia nabożeństwa do Matki Bożej Nieustającej Pomocy wytworzyła się praktyka składania przez wiernych pisemnych prośb i podziękowań odczytywanych publicznie w każdą drugą niedzielę miesiąca. Pozostały one wymownym świadectwem pobożności maryjnej i nadzwyczajnych nieraz łask, jakie wypraszała sobie modlący się do Maryi w Jej podgórskim obrazie. W latach 1971-1972 starannie odnowiono kościół.

**„TUTAJ DOZNAJĄ I DOŚWIADCZAJĄ TEJ PRAWDY, JAKĄ SIĘ
WYRAŻA W TYTULE *MARYI MATKA NIEUSTAJĄCEJ POMOCY*”**

Wydarzeniem zwrotnym w rozwoju kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy na Podgórzu było wprowadzenie nabożeństwa *nieustannej nowenny*, polegającego na wspólnej modlitwie przed Jej ikoną w wybranym dniu każdego tygodnia w celu uproszenia jakiejś specjalnej łaski. Ta forma pobożności maryjnej zrodziła się w 1922 roku w Stanach Zjednoczonych, w kościele Redemptorystów pod wezwaniem św. Alfonsa de Liguori w San Louis, gdzie o. Andrew Browne wprowadził cotygodniowe nabożeństwa do Matki Bożej Nieustającej Pomocy. Praktyka ta została przez o. Henry’ego Suttona nazwana *nieustanną nowenną*. W Polsce wprowadzono ją dopiero w 1951 r. w kościele Redemptorystów w Gliwicach. Uczynił to o. Stanisław Szczurek.

Dnia 21 września 1952 roku ogłoszono w podgórskim kościele redemptorystów: „W najbliższą środę o godzinie siódmej wieczorem rozpoczyna się w naszym kościele nieustanna nowenna [do] M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy]. Zachęcamy każdego gorąco do wzięcia udziału w tym nabożeństwie, które celebrował będzie J.E. ks. bp Rospond. Wszelkie karteczki z podziękowaniami czy prośbami do M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy] należy wrzucać do skrzynki, która wisi obok głównego wejścia. Rano [we środę] o [godz.] 6.00 Msza św. w intencji prośb i podziękowań złożonych do M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy]”¹⁶. W dniu 24 września 1952 roku *nieustanna nowenna*, jako druga w Polsce została wprowadzona w kościele Redemptorystów w Krakowie na Podgórzu. Wydarzenie to, niezwykle ważne dla spotęgowania tam kultu maryjnego szczegółowo opisał o. Tadeusz Ozga, kronikarz domowy. „Nadszedł upragniony dzień rozpoczęcia nieustannej nowenny – co chwilę dzwoni telefon z różnych biur, dopytują się urzędnicy o godzinę rozpoczęcia nabożeństwa. Frekwencja na nabożeństwie przeszła

¹⁶ ARK, *Księga ogłoszeń przy kościele M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy] OO. Redemptorystów w Krakowie 1952-1956*, s. 7.

wszelkie oczekiwania. Choć to dzień powszedni, kościół wypełniony wiernymi czcicielami M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy], którzy przybyli ze wszystkich dzielnic Krakowa. Do skarbonki napłynęło 362 prośby i 50 podziękowań, jak na pierwszy raz liczba imponująca. [...] Kilka minut przed dziewiętnastą wyszliśmy procesjonalnie do drzwi kościoła, by przywitać nadjeżdżającego ks. bpa Stanisława Rosponda. Skoro się zjawił, wprowadzono go uroczysto do kościoła przy dźwiękach trąb i organów. Potem, jak zwykle wystawienie Hostii i odmówienie pierwszej modlitwy rzymskiej do M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy]”. Następnie kilkadziesiąt dziewczynek w bieli i w krakowskich strojach wraz z ministrantami odśpiewało rzewną pieśń *Daj mi Jezusa*. „Kazanie, które miało miejsce po śpiewie dzieci, wygłosił o. Ryszard Szczurek. Na niego również spadł miły zaszczyt odczytania prośb i podziękowań. Gdy skończył, asysta odmówiła na przemian z ludem wezwania do M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy] ułożone na sposób litanii. [...]. Wzruszający był moment, gdy mały ministrant Stanisław Kowalczyk odśpiewywał znane wszystkim trzykrotne wezwanie „Matko Pomocy Nieustającej proś Boga za nami”. [...] Nabożeństwo zakończono błogosławieństwem Najświętszym Sakramentem i pieśnią *Gdy trwoga nas ogarnie*, którą wszyscy umięją w Krakowie śpiewać”¹⁷.

Charakterystyczną cechą *nowenny nieustannej* jest składanie przez wiernych pisemnych prośb i podziękowań, które następnie są czytane publicznie w czasie nabożeństwa. Czcciele Maryi przynoszą przed Jej obraz wszystkie swoje troski, kłopoty i zmartwienia. Szukają u Niej ratunku w nieszczęściach, wsparcia i opieki. Serdecznie dziękują za otrzymane łaski. Modlitwy te tchną niezwykle autentyczną żarliwością wiary, zaufania i wdzięczności. Nabożeństwo *nowenny nieustannej* odprawiane uroczysto w każdą środę od początku cieszyło się wielką popularnością, która nie zmalała aż do naszych czasów.

Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy rozszerzający się na całym świecie, dynamicznie rozwijał się także w krakowskim kościele Redemptorystów. „Nowenna nieustanna odprawiana w każdą środę, dwa razy w ciągu dnia” (o godzinie ósmej i osiemnastej), gromadziła licznych wiernych, którzy u Maryi szukali pomocy i opieki w różnych sytuacjach życiowych. Ranne nabożeństwa skupiały przed obrazem 200-250 osób. Natomiast na wieczorne przychodziło 300-350 wiernych. Wśród nich znajdowały się całe rodziny. Szczególnie uroczysto obchodzono rocznicę założenia tego nabożeństwa, co nie pozostało bez wpływu na jego dalszy rozwój. We środę 26 września 1962 roku pod przewodnictwem ks. Juliana Groblickiego biskupa pomocniczego archidiecezji krakowskiej, obchodzono dziesięciolecie wprowadzenia *nowenny nieustannej*. Przy tej okazji zliczono wszystkie teksty modlitw złożonych w tym okresie przez wiernych i okazało się, że osiągnęły one imponującą liczbę 86396, w tym

¹⁷ ARK, *Kronika domu...*, t. 5, s. 250-252.

16378 podziękowań za otrzymane różne łaski, nieraz bardzo wielkie. „Tak wielka ilość udokumentowanych spotkań ludzi będących w różnych potrzebach z Matką Bożą w Jej obrazie na krakowskim Podgórzu jest wymownym dowodem szczególnego kultu tego obrazu, a zarazem świadectwem wyjątkowej obecności na tym miejscu Maryi – Matki Bożych łask”¹⁸.

PARAFIA POD WEZWANIEM MATKI BOŻEJ NIEUSTAJĄCEJ POMOCY

Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy rozwinął się jeszcze bardziej, gdy przy kościele Redemptorystów utworzono ośrodek duszpasterski. Ustanowienie tego ośrodka zbiegło się z założeniem tam *nowemny niustannej*. Uroczystości przewodniczył kard. Karol Wojtyła, który sprawując Eucharystię przed ikoną Maryi, dziękował Bogu za całe bogactwo łask, jakiego za Jej przyczyną doświadczali wierni, modlący się na tym miejscu. W 1978 r. wspólnie z Sługą Bożym Janem Pietraszką, biskupem pomocniczym archidiecezji krakowskiej, świętowano siedemdziesięciopięciolecie przybycia redemptorystów do Krakowa, a wraz z nimi ikony Matki Pomocy Nieustannej. Była to znów okazja do pielgrzymowania na Podgórze czcicieli Maryi z całego Krakowa i okolic. Uroczystość zakończyła się procesją z łaskami słynącym obrazem zdjętym z wielkiego ołtarza. „Chciano – napisał kronikarz klasztoru – powtórzyć po siedemdziesięciu pięciu latach procesję, w której Matka Boża wstąpiła po raz pierwszy na swój tron w tym kościele”¹⁹.

Nabożeństwo do Maryi jeszcze bardziej wzmogło się, gdy w dniu 18 marca 1983 roku erygowano przy kościele parafię pod wezwaniem Matki Bożej Nieustającej Pomocy²⁰. W ogłoszonym przez Ojca Świętego Jana Pawła II Roku Maryjnym 1987/88 Matka Boża w kopii czczonej w kościele ikony – za zezwoleniem kard. Franciszka Macharskiego – odwiedziła wszystkie rodziny w parafii. Owocem tej *peregrynacji ikony* było około 700 rodzinnych zobowiązań i deklaracji życia chrześcijańskiego. Co roku w dniu drugiego lutego w święto Ofiarowania Pańskiego pielgrzymują do Matki Bożej Nieustającej Pomocy pracownicy krakowskiego Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji. Tradycją podgórskiego kościoła Redemptorystów stały się już te *msze tramwajarskie* odprawiane od 1976 r., (wcześniej bywały w kościele pod wezwaniem św. Józefa). Na te nabożeństwa przybywał kard. Karol Wojtyła, a potem jego następca lub któryś z biskupów pomocniczych. Pielgrzymki te nabierały szczególne

¹⁸ ARK, rkps [bez sygn.], *Prośba o poparcie starań o koronację obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele Redemptorystów w Krakowie przedłożona Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski* [25-26 XI 1993], s. 3, kopia.

¹⁹ ARK, *Kronika klasztoru* (1971-1982).

²⁰ APMNP, rkps [bez sygn.] Dekret erekcji parafii pod wezwaniem Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Krakowie, Kraków 18 III 1983, kopia.

go wyrazu po powstaniu „Solidarności”, a potem w trudnym okresie stanu wojennego, kiedy żarliwie modlono się za ojczyznę²¹. W roku 1991 staraniem proboszcza o. Michała Reinkego, dokonano odnowienia i konserwacji ikony. Prace te wykonali Adam Kruk i Juliusz Kasper z Pracowni Konserwacji Zabytków na Wawelu. We środę 19 czerwca owego roku kard. F. Macharski poświęcił obraz i odprawił przed nim *nowennę nieustanną*²².

„W TYM WIELKIM DOŚWIADCZENIU NIEUSTAJĄCEJ POMOCY”

Wydarzeniami o niezwykle znaczeniu dla dziejów kultu podgórskiej ikony Matki Boskiej Nieustającej Pomocy pozostały świadectwa Ojca Świętego Jana Pawła II. W 1968 r., kard. Karol Wojtyła w kazaniu w czasie Nawiedzenia Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w kościele Redemptorystów w Krakowie podkreślił żywy kult tej ikony wśród krakowian i złożył wymowne świadectwo swojej osobistej z nią więzi, gdy w czasie okupacji niemieckiej pracował w fabryce sody „Solvay” w Borku Fałęckim. Warto przytoczyć to świadectwo. „Wiem, że tu się często gromadzą krakowianie, zwłaszcza z tej części Krakowa, zwłaszcza z Podgórza, z Borku, Ludwinowa, że się gromadzą w środy, że tutaj się modlą. Modlą w ramach tej Nieustającej Nowenny do Matki Nieustającej Pomocy, że tutaj doznają i doświadczają tej prawdy, jaka się wyraża w tytule Maryi – Matka Nieustającej Pomocy – mówił pasterz Kościoła krakowskiego. Wiem, że tak jest. Ale więcej niż wiem, bo i sam tego doświadczyłem w latach okupacji, kiedy byłem robotnikiem w tej części Krakowa, tutaj, opodal stąd – dobrze wiecie – niejednokrotnie wracając z pracy po nocnej zmianie, nawiedzałem ten kościół, przystępowałem tutaj do Komunii św. nieraz, wracając z pracy po nocnej zmianie i zapamiętałem sobie klimat tego kościoła. Tak, że nie tylko to wiem, wiem z informacji, ale wiem jakoś z własnego doświadczenia i myślę, że mam jakąś własną częśćkę w tym wielkim doświadczeniu w parafii św. Józefa, w parafii w Borku Fałęckim, w parafii wreszcie całego Krakowa, w tym wielkim doświadczeniu Nieustającej Pomocy. Wiem, że mam w tym jakąś częśćkę, jakąś małą, osobistą częśćkę w tym doświadczeniu”²³.

Do wspomnień związanych z podgóorską ikoną powrócił papież Jan Paweł II w spotkaniu z redemptorystami w dniu 30 czerwca 1991 roku w ich klasztorze przy kościele św. Alfonsa w Rzymie (via Merulana 31). „Przypominam sobie okres okupacji nazistowskiej w Polsce w czasie II wojny światowej –

²¹ APMNP, rkps [bez sygn.], *Prośba o poparcie starani...*, s. 3-4; *Kronika Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie*, t. 1, s. 5; ARK, *Kronika klasztoru* (od 1988 r.).

²² ARK, *Kronika klasztoru* (od 1988 r.).

²³ ARK, rkps [bez sygn.], *Kazanie kard. K. Wojtyły w czasie nawiedzenia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w kościele Redemptorystów w Krakowie w 1968 r.*, (tekst nieautoryzowany).

mówił Ojciec Święty – Pracowałem wówczas w jednej z fabryk w Krakowie. Po pracy często wstępowałem do kościoła Redemptorystów, który mijalem w drodze do domu. W kościele tym modliłem się przed Obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy, który uważam za wyjątkowo piękny. Będąc już kardynałem, chętnie odwiedzałem wasz kościół i ten obraz. Często odprawiałem tam nabożeństwa, udzielałem komunii świętej. Ta moja wizyta jest więc, jak widzicie, kontynuacją mojego młodzieńczego uwielbienia dla tej Ikony. Dziękuję Bożej Opatrzności i Matce Bożej Nieustającej Pomocy za okazanie mi szczególnej opieki w tych tak trudnych okolicznościach”²⁴.

**„AKT KORONACYJNY JEST PRAGNIENIEM WSZYSTKICH TYCH,
KTÓRZY TUTAJ SIĘ MODŁĄ”**

Nieprzerwanie rozwijający się kult podgórskiej ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy i jego wpływ na życie religijne wiernych skłonił redemptorystów polskich do podjęcia starań o koronację obrazu koronami papieskimi lub biskupimi. W dniu 19 grudnia 1992 r. o. Leszek Gajda, prowincjał warszawskiej prowincji redemptorystów, zwrócił się do biskupa krakowskiego kard. Franciszka Macharskiego z prośbą o „pobłogosławienie tym wysiłkom i doprowadzenie do koronacji ikony, która doznaje szczególnej czci ze strony wiernych Podgórze. Prowincjał pisał, że duszpasterze i wspólnota redemptorystów domu krakowskiego uważają akt koronacji koronami papieskimi lub biskupimi za niezwykle dar dla jeszcze większej czci Matki Bożej i dobra duchowego Ludu Bożego Podgórze, a nawet Krakowa”²⁵. W ślad za tą prośbą redemptoryści przesłali Kardynałowi obszernie opracowanie o charakterze historycznym i pastoralnym: *Relacja [... o] niezwyklej czci, jakiej doznaje Matka Najświętsza w kopii Cudownego Obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie-Podgórzu w kościele parafialnym redemptorystów poświęcone czci Matki Bożej Nieustającej Pomocy w ich kościele w Krakowie*, uzasadniające przydatność tego aktu dla większego ożywienia pobożności maryjnej wśród mieszkańców miasta i okolicy. Podkreślali w nim, że wierni przychodzący tam na nabożeństwa „są świadkami wielu łask i cudów, jakich dokonała tutaj Matka Najświętsza i aby wyrazić swoją wdzięczność dla Niej pragną koronacji tego łaskami słynącego obrazu”. Biskup krakowski wraz z wymienionym wyżej przełożonym warszawskiej prowincji Zgromadzenia Najświętszego Odkupiciela zwrócili się do Konferencji Episkopatu Polski z obszernie udokumentowaną prośbą o poparcie starań o koronację obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w ko-

²⁴ Fragment przemówienia papieża Jana Pawła II przytoczony za *Prośba o poparcie starań o koronację obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele Redemptorystów w Krakowie przedłożona Konferencji Plenarnej Episkopatu Polski* [25-26 XI 1993], s. 43. (Kopia w APMNP).

²⁵ APMNP, rkps [bez sygn.] Prowincjał L. Gajda do biskupa krakowskiego kard. F. Macharskiego, Warszawa 19 XII 1992, kopia.

ściele Redemptorystów w Krakowie. W petycji tej zarysowali dziewięćdziesięcioletnią historię kultu podgórskiej ikony wykazując, że „Maryja tutaj obrała sobie tron rozdawnictwa łask a Jej obraz Nieustającej Pomocy zasługuje na najwyższe wyróżnienie – uroczystą papieską koronację”. Podkreślali w niej, że następstwem koronacji będzie „ożywienie nabożeństwa wiernych Krakowa i archidiecezji do M[atki] B[ożej] N[ieustającej] Pomocy. Nabożeństwo to rozwijane umiejętnie i systematycznie, zwłaszcza w formie nieustannej nowenny, gromadzi przed obrazem Matki Bożej znaczną grupę wiernych, którzy mogą się stać zaczynem nowej ewangelizacji. Dobrze bowiem zrozumiane i praktykowane nabożeństwo do Matki Najświętszej jest przecież nie tylko modlitwą, ale także współdziałaniem z Maryją w dziele odkupienia. Spotkania modlitewne przed świętą Ikoną są prawdziwą katechezą, która poucza i zachęca do apostołstwa”²⁶.

Biskupi zebrani na Jasnej Górze na 265. Konferencji Episkopatu Polski w dniach 25-26 listopada 1993 r. opowiedzieli się za uwieńczeniem tego cudownego obrazu koronami papieskimi. Prymas Polski kard. Józef Glemp w imieniu Konferencji zwrócił się w dniu 2 grudnia owego roku do Ojca Świętego Jana Pawła II za pośrednictwem kard. Antonio Maria Javierre Ortas, prefekta Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, z prośbą o wydanie indultu apostolskiego zezwalającego na koronację. Prymas pisał, że biskupom znany jest kult, jakim się cieszy wspomniany obraz i popierają prośbę Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego²⁷.

„Wspominając Twoje słowa o znajdującym się w krakowskim Podgórzu wizerunku Matki Bożej Nieustającej Pomocy wypowiedziane w roku 1991 podczas wizyty w kościele Sant’Alfonso w Rzymie: »Po pracy często wstępowałem do kościoła Redemptorystów, który mijałem w drodze do domu. W kościele tym modliłem się przed obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy, który miałem za wyjątkowo piękny«, pokornie prosimy, o możliwość przyozdobienia ikony papieskimi koronami” – pisali do Ojca Świętego Jana Pawła II kard. Franciszek Macharski i jego biskupi pomocniczy: Stanisław Smoleński, Albin Małysiak, Kazimierz Nycz i Jan Szkodoń. „Obraz ten do dnia dzisiejszego cieszy się czcią i żywym kultem. Akt koronacyjny jest pragnieniem wszystkich tych, którzy tutaj się modlą”²⁸.

Kard. F Macharski dnia 18 stycznia 1994 r. zwrócił się do kard. Antonia Marii Javierre’a Ortas, prefekta Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z gorącą prośbą o zezwolenie na uroczyste uwieńczenie papieskimi koronami wspomnianej łaskami słynącej ikony Najświętszej Dziewicy.

²⁶ APMNP, rkps [bez sygn.] Prośba o poparcie starań o koronację..., s. 4-5.

²⁷ APMNP, rkps [bez sygn.] Prymas Polski kard. J. Glemp do prefekta Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów kard. A. Javierre Ortas, Warszawa 2 XII 1993, kopia.

²⁸ ARK, rkps [bez sygn.] Prośba kard. F Macharskiego i jego biskupów pomocniczych do Ojca Świętego Jana Pawła II o możliwość przyozdobienia ikony papieskimi koronami, kopia bez daty).

„Przez dziewięćdziesiąt lat kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy w podgórskim obrazie jest ciągle i stale żywy i stąd promieniuje na całą archidiecezję” – pisał pasterz Kościoła krakowskiego. „Wierni są przekonani o Jej czulej, macierzyńskiej opiece i potężnym wstawiennictwie przed Bogiem, o czym świadczą zebrane podpisy. Mając to wszystko na uwadze, jak również rolę pobożności maryjnej w dziele nowej ewangelizacji” Kardynał jeszcze raz prosił o upoważnienie go do dokonania koronacji tej ikony. Do próby dołączono wspomniane już pismo Konferencji Episkopatu Polski, krótki rys historyczny kultu obrazu i próśby duchowieństwa i wiernych o koronację²⁹.

„KORONACJA AKTEM ZAWIERZENIA MARYI”

Ciekawe były sugestie co do miejsca koronacji. W styczniu na posiedzeniu Duszpasterskiej Rady Parafialnej wymieniano: skałki w pobliżu kościoła, Rynek Podgórski, stadion „Korona”, a nawet stadion Garbarni przy ul. Rydlówka. Za najbardziej odpowiednie miejsce uznano Rynek Podgórski³⁰.

Redemptoryści zadbali o duszpasterskie przygotowanie wiernych do uroczystości koronacyjnych. Opracowali specjalne *Rozważania majowe przed koronacją Obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie* (Kraków 1994), wydane przez Wydział Duszpasterstwa Kurii Metropolitalnej³¹.

W dniu 18 maja 1994 r. Wydział Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie wraz z Wyższym Seminarium Duchownym Redemptorystów urządził sesję naukową *Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy wczoraj i dziś*. Inicjatorami i organizatorami tego spotkania w kościele Redemptorystów byli ks. doc. dr hab. Stanisław Piech, dziekan Wydziału, kierownik Katedry Dziejów Kultury Religijnej wraz ze swym asystentem o. mgr. lic. Marianem Sojką, rektorem krakowskiego domu redemptorystów. Sesję otworzył kard. Franciszek Macharski, metropolita krakowski³². Sesja zakończyła się nabożeństwem nieustannej nowenny i uroczystą Mszą św. koncelebrowaną pod przewodnictwem kard. F. Macharskiego, który także wygłosił homilię.

²⁹ ARK, rkps [bez sygn.] Kard. F. Macharski do kard. A. Javierre Ortas, Kraków 18 I 1994.

³⁰ APMN, *Protokoły Duszpasterskiej Rady Parafialnej Parafii M[atki] B[oskiej] N[ieustającej] P[omocy] w Krakowie – Podgórzu 1989-2002*, s. 93.

³¹ Książeczka ta zawierała siedem czytańek: *Geneza kultu Matki Bożej po wezwaniu Nieustającej Pomocy; Teologiczna treść obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy; Początki kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy na ziemiach polskich i w Krakowie; Rozwój kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Podgórzu; Nieustanna Nowenna do Matki Bożej Nieustającej Pomocy; Dlaczego koronacja?; Znaczenie koronacji obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy*.

³² Referaty wygłosili: o. doc. dr hab. Benignus Józef Wanat OCD, *Teologia ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy*; o. Marian Sojka, *Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Kościele powszechnym*; o. dr Edward Nocun CSsR, *Cześć Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Kościele polskim*; o. dr Antoni Bazieliński CSsR, *Sługa Boży Bernard Łubieński jako propagator kultu Matki Bożej Nieustającej Pomocy*; ks. Stanisław Piech, *Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele Redemptorystów w Krakowie – Podgórzu*; o. dr Leszek Gajda CSsR, *provincial, Jak dziś mówić o Maryi? – Matka Boża w kaznodziejstwie współczesnym*; o. dr Stanisław Madeja CSsR, *Nieustanna Nowenna formą kultu maryjnego*.

Przed koronacją ogłoszono w kościele Redemptorystów misję, a po nich odbywała się nowenna, na którą przybywały wspólnoty zakonne i poszczególne okoliczne parafie³³. Pielgrzymi uczestniczyli w *nieustannej nowennie*, a następnie we Mszy św.³⁴. Słuchali występów chórów i koncertów w wykonaniu artystów scen krakowskich. Dzień nowenny kończył się *Apelem Maryjnym*. Warto wspomnieć, że w okresie 19-25 czerwca każdy dzień nowenny miał swój temat z odpowiednim mottem biblijnym, stanowiącym podstawę do kazań i modlitw³⁵. Tematyka ta była odzwierciedleniem toczzonej wówczas w Polsce walki o uszanowanie w ustawodawstwie państwowym prawa do życia dla każdego poczętego człowieka.

W niedzielę poprzedzającą koronację, na Mszach św. we wszystkich kościołach i kaplicach archidiecezji krakowskiej zostało odczytane Słowo kard. F. Macharskiego o koronacji obrazu. „W blisko już 1000-letniej historii diecezji krakowskiej pojawia się nowy znak miłosiernej Bożej obecności” – pisał Metropolita. „Jest to znak maryjny: koronacja papieskimi koronami Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele oo. Redemptorystów na Podgórzu. [...] Wraz z ojcami Redemptorystami zapraszam serdecznie: przyjdźcie ten znak zobaczyć, uradować się nim i odczytać wezwanie, jakie nam przynosi. – Będzie to dla nas okazja do publicznego i uroczystego wyznania wiary w Jezusa Chrystusa, Odkupiciela człowieka, który wezwał do współdziałania swoją Matkę, a razem z Nią cały lud Boży; będzie to wielkie dziękczynienie Kościoła krakowskiego za powołanie na Stolicę Apostolską w Rzymie Jana Pawła II i równocześnie nasza wielka modlitwa za umiłowanego Ojca Świętego; będzie to publiczne podziękowanie za rozliczne łaski otrzymane dzięki modlitwie przed wizerunkiem Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Jej podgórskim

³³ W niedzielę (19 VI) pielgrzymowały rodziny zakonne męskie i żeńskie. Modlitwom przewodniczył o. Andrzej Rębacz CSsR. W tygodniu ikonę Matki Bożej Nieustającej Pomocy nawiedzały poszczególne parafie dekanatów podgórskiego i prokocimskiego. W poniedziałek (20 VI) pielgrzymowały parafie: Biechanów Nowy (św. Rodziny), Borek Fałęcki (Matki Boskiej Zwycięskiej), Kosocice (św. Marii Magdaleny). Przewodniczył bp. Jan Szkodoń. We wtorek przybyły parafie: Kurdwanów (Podwyższenia Krzyża św.), Cegielniane (Matki Bożej Saletyńskiej) i Biechanów Stary (Narodzenia Najświętszej Maryi Panny). Modlitwie przewodził bp. Albin Małysiak. We środę przyszli wierni z Prokocimia Nowego (z parafii Miłosierdzia Bożego) i Starego (Matki Bożej Dobrej Rady) i Wróblowic (Przemienienia Pańskiego). Przewodniczył o. Leszek Gajda CSsR. We czwartek pod przewodnictwem bpa Stanisława Smoleńskiego modlili się pielgrzymi z parafii: św. Józefa w Podgórzu, Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny w Rybitwach, Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Rżące i Ducha św. w Podstolich. W piątek były parafie: Swoszowice (Opactwa Bożej), Wola Duchacka (Zmartwychwstania Pańskiego), Piaski Wielkie (Najświętszego Serca Jezusowego). Przewodniczył bp. Kazimierz Nycz. W sobotę z o. L. Gajdą modlili się parafianie z Płaszowa (Najświętsze Serce Jezusowe), Łagiewnik (Najświętsze Serce Jezusowe) i Piaski Nowe (Matka Boża Różańcowa).

³⁴ APMNP, [bez sygn.], *Pielgrzymki w tygodniu Wielkiej Nowenny przed koronacją w kościele oo. Redemptorystów*, afisz.

³⁵ APMNP, [bez sygn.], *Nowenna przed koronacją obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy*, afisz. Wymieniono tam następujące tematy kazań: *Matka* – «Oto Matka twoja (J 19, 27)» «Wzór życia ludzi odkupionych» – «Bądź pozdrowiona, pełna łaski Pan z Tobą (Łk 1,28)» «Wzór chrześcijańskiej miłości» – «Niech mi się stanie według słowa Twojego (Łk 1,38)» «Miłość chrześcijańska fundamentem postaw ludzkich i małżeńskich» – «Nie bój się związać do siebie Maryi (Mt 1,20)» «Bóg, rodzice i dzieci w chrześcijańskiej rodzinie» – «Powinienem być w domu Ojca mego (Łk 2,49)» «Rodzicielski stosunek do fundamentalnych wyborów, realizacja życiowego powołania dzieci» – «Kto czyni wolę Ojca [...], ten mi jest bratem, siostrą i matką (Mt 12,50)» «Maryja wzorem apostołów i apostołowanych» – «W tym czasie wybłąła się Maryja w drogę (Łk 1,39), Wszyscy oni trwali jednomyślnie na modlitwie [...] z Maryją Matką Jezusa (Dz 1,14)».

sanktuarium; będzie to dzień naszego zawierzenia na nowo Matce Bożej Krakowa z Podgórzem i całej Ojczyzny, by była królestwem Jezusa i Maryi i by mimo rozlicznych trudności mogła się rozwijać w pełnej wolności i pokoju”³⁶. W przeddzień koronacji o północy odprawiono *pasterkę maryjną*.

W upalną niedzielę 26 czerwca 1994 roku o godz. 11.15 przy dźwięku dzwonów wyruszyła z kościoła Redemptorystów procesja na Rynek Podgórski, gdzie przy specjalnie zbudowanym ołtarzu polowym przed fasadą kościoła św. Józefa miała się dokonać koronacja cudownego obrazu. Ikonę Matki Bożej nieśli kolejno bracia klerycy (redemptoryści), dziewczęta, młodzieńcy, mężczyźni i kobiety.

Licznie przybyli pielgrzymi z terenu archidiecezji krakowskiej zapelnili Rynek Podgórski. W południe rozpoczęła się uroczysta koncelebrowana Msza św. koronacyjna pod przewodnictwem metropolity krakowskiego, a kazanie wygłosił abp Stanisław Nowak, metropolita częstochowski. Kaznodzieja nazwał koronację aktem zawierzenia Maryi, która jest znakiem wielkiej nadziei.

Po homilii odczytano telegram Ojca św. „Uczestniczę duchowo w modlitwie Ludu Bożego Miasta Krakowa, który w dzisiejszą niedzielę gromadzi się pod przewodnictwem swego Arcypasterza na uroczystej koronacji Obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy w kościele Ojców Redemptorystów na Podgórzu” – pisał papież. „Kościół ten i czczony w nim Obraz Matki Bożej zapisał się głęboko w mojej pamięci, gdy w czasie okupacji, jako robotnik fabryki »Solvay« i równocześnie kleryk tajnego Seminarium Duchownego, po nocnych zmianach przychodziłem tutaj na poranną Mszę św. W tamtych trudnych czasach Maryja była dla nas w sposób szczególnie pomocą nieustającą i niezawodną we wszystkich potrzebach. Doświadczylem tego nie jeden raz. Dzisiaj pragnę wspólnie z Ludem Bożym Miasta Krakowa zawierzyć Maryi wszystkie trudne sprawy Ojczyzny i Kościoła doby obecnej, a zwłaszcza polską rodzinę, w tej chwili ponownie zagrożoną u samych korzeni jej egzystencji i jej podstawowych praw. Modlę się wraz z Wami, aby polskie rodziny stały na straży każdego poczętego życia; aby to podstawowe prawo każdej ludzkiej istoty, jakim jest naturalne prawo do życia, było uszanowane także w polskim ustawodawstwie”³⁷.

Prowincjał o. Leszek Gajda poprosił Kardynała o dokonanie koronacji. Odczytano brewe koronacyjne, w którym papież Jan Paweł II zatwierdził orzeczenie Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, zezwalające na koronację łaskami słynącej ikony i upoważnił kard. F. Macharskiego do nałożenia koron w jego imieniu. Arcybiskup krakowski poświęcił korony i w ciszy włożył je na głowy Dzieciątka Jezus i Jego Niepokalanej Matki.

³⁶ APMNP, [bez sygn.] Słowo Księdza Kardynała przed koronacją papieskimi koronami cudownego obrazu Matki Bożej Nieustającej Pomocy z kościoła Ojców Redemptorystów w Krakowie – Podgórzu, Kraków 18 V 1994.

³⁷ APMNP, [bez sygn.] Telegram papieża Jana Pawła II do kard. F. Macharskiego, Watykan 21 VI 1994, kopia.

Kustosz sanktuarium złożył ślubowanie. „W kolejnym roku Wielkiej Nowenny przed 2000 rokiem przyjścia na świat naszego Zbawiciela Pana Jezusa Chrystusa, poświęconym uświęceniu rodziny i 1000-lecia Kościoła krakowskiego, w naszej obecności dokonano historycznego aktu uwielbienia Bogarodzicy Maryi, Matki Bożej Nieustającej Pomocy, przez nałożenie na Jej skronie i Jezusa koron papieża Jana Pawła II” – mówił proboszcz. „W tym ważnym momencie dziejów Kościoła podgórskiego i całej Ziemi Krakowskiej, w poczuciu odpowiedzialności za rozślawienie czci Matki Bożej, wzorem redemptorystów minionych lat, ja o. Michał Reinke, kustosz sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy i proboszcz tejże parafii, w imieniu całej wspólnoty redemptorystów i wszystkich moich następców, przysięgam i ślubuję, że dołożę wszelkich starań, aby Matka Boża Nieustającej Pomocy, obecna w kościele »na górcie«, była znana, czczona i kochana, nie tylko w naszej metropolii krakowskiej, ale również w całej ojczyźnie, będąc wiernym zobowiązaniu, jakie nadał papież Pius IX, powierzając przed laty obraz zgromadzeniu Redemptorystów: „Sprawcie, aby ten obraz poznano w świecie i aby się w nim rozmiłowano”. Równocześnie zawierzam Matce Bożej Nieustającej Pomocy w dniu Jej koronacji wszystkich czcicieli gromadzących się w naszym sanktuarium redemptorystów na Podgórzu, a także innych świątyniach, na nabożeństwach Nieustannej Nowenny, szczególnie nasze katolickie rodziny: małżonków, młodzież i dzieci. Bądź dla wszystkich Matką Nieustającej Pomocy, Przewodniczką na drodze wiary i miłości oraz Królową. Tak mi pomóż Bóg i Święta Ewangelio”³⁸.

W uroczystości wzięli także udział biskupi: Kazimierz Górny, pasterz Kościoła rzeszowskiego, biskupi pomocniczy archidiecezji krakowskiej: Julian Groblicki, Albin Małysiak, Stanisław Smoleński i Jan Szkodoń oraz biskup senior Piotr Bednarczyk z Tarnowa. Były delegacje Papieskiej Akademii Teologicznej (księża: prof. dr hab. Jan Dyduch, doc. dr hab. Stefan Koperek prorektorzy i doc. dr hab. Stanisław Piech dziekan Wydziału Historii Kościoła) i Akademii Teologii Katolickiej oraz przedstawiciele rodzin zakonnych. Był konsul Austrii Emil Brix z małżonką. Przybyły delegacje władz Krakowa z prezydentem miasta Józefem Lasotą i wojewodą Tadeuszem Piekarczyem. Bezpośrednią transmisję z uroczystości przeprowadziły „Radio Maryja” i „Radio Mariackie”. Po Mszy św. ikonę przeniesiono do kościoła św. Józefa. Wieczorem po Mszy św. odbyła się procesja z koronowanym obrazem do kościoła Redemptorystów. Uroczystości zakończyły się *Apelem Maryjnym*.

Była to czwarta w Polsce ikona Matki Bożej Nieustającej Pomocy ozdobiona papieskimi koronami. Wcześniej ukoronowane zostały obrazy w farze poznańskiej (11 X 1961), w Toruniu w kościele Redemptorystów na Bielanach (1 X 1967), w kościele Karmelitanek Bosych w Kaliszu-Niedźwiadach.

³⁸ APMNP, [bez sygn.] *Tekst Ślubowania*.

Ten ostatni ukoronował sam papież Jan Paweł II w dniu 7 czerwca 1991 r. we Włocławku, w czasie swojej czwartej pielgrzymki do Ojczyzny. Kult Matki Bożej Nieustającej Pomocy, czczonej w podgórskiej ikonie, obejmuje swoim zasięgiem głównie archidiecezję krakowską. W u schyłku XX stulecia w ciągu roku przybywało do sanktuarium około 30 zorganizowanych grup pielgrzymkowych, liczących razem około tysiąca pątników³⁹.

Warto dodać, że w roku 1999, pięć lat po koronacji na krakowskim Podgórzu Ojciec Święty Jan Paweł II ukoronował dwie ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Sosnowcu z kościoła na Osiedlu Stałym w Jarosławiu (14 VI) i na rynku wadowickim z bazyliki w Wadowicach (16 VI).

GDY UCICHŁY DZWONY OBWIESZCZAJĄCE KORONACJE

Przebrzmiały podniosłe, radosne uroczystości koronacyjne i wróciła szara codzienność. Redemptoryści krakowscy w duszpasterskim trudzie rozwijali nabożeństwo do Matki Najświętszej czczonej w uwieńczonej koronami ikonie. We wrześniu 1994 roku zorganizowano w parafii peregrynację kopii koronowanej Ikony Matki Bożej Nieustającej Pomocy⁴⁰. W maju 1995 roku z inicjatywy proboszcza o. Michała Reinke postanowiono z okazji pierwszej rocznicy koronacji zorganizować w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, po południu, wspólnie z parafią św. Józefa wspólną procesję eucharystyczną z udziałem metropolity krakowskiego trasą Ikony niesionej do koronacji na Rynek Podgórski⁴¹. Odtąd corocznie odbywa się taka procesja, którą prowadzi kardynał Franciszek Macharski.

W listopadzie 1995 roku na pamiątkę koronacji wprowadzono każdego 26 dnia miesiąca apele maryjne z kazaniem. Nad portalem głównego wejścia do kościoła umieszczono napis: „Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy 26.06.1994” wykonany w brązie według projektu Adama Szońcy⁴².

W każdą środę odbywa się w sanktuarium *nowenna nieustanna* z kazaniem głoszonym według wybranego cyklu tematycznego rano o godzinie 8.00 i wieczorem o 18.00 z procesją wewnątrz kościoła. Często na nowennach kazanie głosił o. dr Bolesław Słota. W ostatnim pięcioleciu zarysowało się wyraźne falowanie frekwencji wiernych na tych nabożeństwach. W kwietniu 1999 roku proboszcz zapisał w Kronice parafialnej: „Widać ogólny spadek frekwencji na nabożeństwach N[ieustannej] Nowenny”⁴³. Dwa lata później w czerwcu 2001 roku cieszył się: „Więcej osób przychodzi na nabożeństwo, również wię-

³⁹ APMNP, [bez sygn.] Odpowiedzi na kwestionariusz Kurii Metropolitalnej w Krakowie o sanktuarium, 1998.

⁴⁰ APMNP, *Protokoły Duszpasterskiej Rady Parafialnej...*, s. 105, 107.

⁴¹ Tamże, s. 119.

⁴² APMNP, *Protokoły Duszpasterskiej Rady Parafialnej...*, s. 131; *Ogłoszenia parafialne 1995-1998*, s. 15-16, 82.

⁴³ APMNP, *Kronika parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krakowie – Podgórzu 1997-2002*, s. 210.

cej dzieci przychodzi na procesję”⁴⁴. Zachęcano, aby w nowennie uczestniczył przynajmniej jeden członek rodziny.

Od roku 2002 sanktuarium żyje w cieniu prężnie rozwijającego się światowego centrum kultu Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach po konsekracji nowo zbudowanej bazyliki przez Ojca Świętego Jana Pawła II w pamiętnym dniu 17 sierpnia owego roku. Sytuacja ta stwarza nowe wyzwania, które winny być uwzględniane w programowaniu pracy duszpasterskiej w sanktuarium podgórskim, tym bardziej, że niejednokrotnie pielgrzymki, zdążające do Łagiewnik, nawiedzają, niejako po drodze łaskami słynącą ikonę Matki Pomocy Nieustannej „u redemptorystów na Górcę”.

⁴⁴ Tamże, s. 417.